

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА АРТМЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА АРТМЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІВЕНТ-ТЕХНОЛОГІЙ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. ректора

Валерій МАРЧЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
для здобувачів вищої освіти

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма
Вид дисципліни

07 «Управління та адміністрування»

073 «Менеджмент»

другий (магістерський)

Менеджмент підприємницької діяльності

обов'язкова

Форма навчання	денна, заочна
Навчальний рік	2024/2025
Кількість кредитів ECTS	5/150
Мова викладання, навчання й оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Розробник:

Воробйова Наталія Петрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри артменеджменту та івент-технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО:

В.о. завідувача кафедри артменеджменту та івент-технологій

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

ПОГОДЖЕНО з гарантом освітньої програми

«Менеджмент підприємницької діяльності»

Гарант освітньої програми

Наталія ВОРОБЙОВА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (зокрема міждисциплінарні зв'язки).

Навчальна дисципліна «*Менеджмент підприємницької діяльності*» передбачена ОП «Менеджмент підприємницької діяльності» зі спеціальності 073 Менеджмент, другого (магістр) рівня вищої освіти. Відповідно до навчального плану, навчальна дисципліна є обов'язковою і вивчається здобувачами вищої освіти на першому курсі в першому семестрі. Формою підсумкового контролю є залік. Загальна кількість годин – 150 (кредитів ЄКТС – 5).

Денна форма: контактні години: лекційні – 10 год., практичні – 24 год., семінарські 6 – год., модульний контроль – 10 год., для самостійної роботи здобувачів визначено 100 год.

Заочна форма: контактні години: лекційні – 2 год., практичні – 6 год., семінарські – 2 год., модульний контроль – 2 год., для самостійної роботи здобувачів визначено 138 год.

Дисципліна є важливою, оскільки забезпечує формування у здобувачів освіти здатностей ухвалювати рішення, застосовуючи отримані знання із започаткування та розвитку підприємницької діяльності. Вона базується на розумінні принципів, методів, процесів життєдіяльності людини і підприємства. Такі стимули, як самоствердження особистості, розвиток особистісного потенціалу, пошук свого місця у соціумі, знаходження рішень для покращення соціальних, культурних, екологічних аспектів життя, метою чого є соціальна віддача, формують бачення сучасного підприємництва.

Навчальна дисципліна «*Менеджмент підприємницької діяльності*» пов'язана з такими обов'язковими дисциплінами: «Грантовий менеджмент», «Стратегічний та інноваційний менеджмент», «Бізнес-аналіз».

2. Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти сучасного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління підприємницькою діяльністю, вміння аналізувати проблеми та ситуації для їх оптимального розв'язання, набуття логічного підприємницького мислення для самостійних початкових дій у бізнесі.

3. Завдання:

- набуття знань з теоретичних основ підприємництва: форм, видів і сфер підприємницької діяльності;
- розуміння системи державного регулювання підприємництва;
- розуміння організації підприємництва;
- розуміння інфраструктури, функцій і моделей підприємництва;
- розуміння ролі та місця культури в підприємницькому менеджменті;
- розуміння проблем і перспектив розвитку підприємництва в Україні.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або

у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

5. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

Програма навчальної дисципліни складається з п'яти модулів:

Модуль 1. Підприємництво як особливий вид діяльності

Модуль 2. Організація підприємництва

Модуль 3. Культура як чинник формування методів підприємницького менеджменту

Модуль 4. Підприємницьке середовище

Модуль 5. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА							
№ з/п	Назва розділу і теми	Обсяг роботи студента, годин					
		Разом	з них:				
			Л	Сем.	Пр...	М.к.	С.р.
МОДУЛЬ 1. ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ							
1.1.	Форми підприємництва. Види та сфери підприємницької діяльності	16	2		2		12
1.2.	Державне регулювання підприємництва	12			2		10
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за модуль 1	30	2		2	2	22
МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА							
2.1.	Організація підприємництва	14	2		4		10
2.2.	Менеджмент у підприємстві	16			4		10
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за 2 модуль	30	2		8	2	18
МОДУЛЬ 3. КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МЕТОДІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
3.1.	Роль та місце культури в підприємницькому менеджменті	14	2		2		10
3.2.	Бізнес-дизайн в стратегічному розвитку бізнес-культури підприємства.	14			4		10
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за 3 модуль	30	2		6	2	20
МОДУЛЬ 4. ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ							
4.1.	Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища	12	2		2		8
4.2.	Інфраструктура підприємництва Функції і моделі підприємництва	16			2	4	10
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за 4 модуль	30	2		2	6	18
МОДУЛЬ 5. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ							
5.1.	Мале підприємництво в Україні	16	2		2		12
5.2.	Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.	12			2		10
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за 5 модуль	30	2		2	2	22
	Разом по дисципліні	150	10		6	24	100

ЗАОЧНА ФОРМА							
№ з/п	Назва розділу і теми	Обсяг роботи студента, годин					
		Разом	з них:				
			Л.	Сем.	Пр.	М.к.	С.р.
МОДУЛЬ 1. ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ							
1.1.	Форми підприємництва. Види та сфери підприємницької діяльності	15	1		2		12
1.2.	Державне регулювання підприємництва	15		1			14
	Разом за модуль 1	30	1	1	2		26
МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА							
2.1.	Організація підприємництва	16			2		14
2.2.	Менеджмент у підприємстві	14	1				13
	Разом за 2 модуль	30	1		2		27
МОДУЛЬ 3. КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МЕТОДІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
3.1.	Роль та місце культури в підприємницькому менеджменті	14					14
3.2.	Бізнес-дизайн та його значення для підвищення бізнес-культури підприємства.	16					16
	Разом за 3 модуль	30					30
МОДУЛЬ 4. ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ							
4.1.	Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища	14					14
4.2.	Інфраструктура підприємництва Функції і моделі підприємництва	16			2		14
	Разом за 4 модуль	30			2		28
МОДУЛЬ 5. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ							
5.1.	Мале підприємництво в Україні	14					14
5.2.	Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.	14		1			13
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за 5 модуль	30		1		2	27
	Разом по дисципліні	150	2	2	6	2	138

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1.1. ФОРМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА. ВИДИ ТА СФЕРИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація до лекції 1.1.

Роль підприємництва в суспільстві: підприємництво як «поживне середовище» для конкуренції; підприємництво як каталізатор економічного розвитку; підприємництво як сильнодіючий стимул до високоефективної праці.

Засади підприємницької діяльності в Україні. Законодавство України: види і форми підприємств, правила їх організації та ліквідації, механізми здійснення ними підприємницької діяльності, умови для діяльності підприємств, права і форми відповідальності у здійсненні господарської діяльності, відносини з іншими суб'єктами господарювання та державою.

Суб'єкти підприємницької діяльності. Громадянин як суб'єкт підприємництва. Основні організаційно-правові форми підприємництва. Види господарської діяльності та їх класифікація. Інноваційна діяльність. Торговельне підприємництво. Міна (бартер) у сфері господарювання. Комерційне посередництво (агентська діяльність). Фінансове підприємництво. Підприємницька діяльність у сфері послуг.

План

1. Роль підприємництва в суспільстві. Засади підприємницької діяльності в Україні.
2. Три основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
3. Види господарської діяльності та їх класифікація.
4. Менеджмент підприємницької діяльності як наукова дисципліна і навчальний предмет.

Практичне заняття до теми 1.1 № 1

Тема 1.1. Форми підприємництва. Види та сфери підприємницької діяльності

Мета: навчити здобувачів понятійно-категоріальному апарату курсу, визначити сутність підприємництва, засади підприємницької діяльності в Україні, суб'єкти підприємницької діяльності, основні організаційно-правові форми підприємництва.

Практичне завдання:

Яке визначення підприємництва якому автору належить?

Визначення:

1. Під підприємництвом розуміється виробничо-господарська діяльність особливого змісту, якій притаманні елементи ризику.
2. Підприємництво – це конкретна діяльність, змістом якої є нововведення

у всіх сферах, у тому числі в управлінні.

3. Підприємництво в ринковій економіці є самоініційованою саморегульованою діяльністю, яка при наявності основних факторів виробництва виникає спонтанно.

4. Підприємництво передусім пов'язане з особистою свободою, яка дає людині можливість раціонально розпоряджатися своїми здібностями, знаннями, інформацією та доходами. Сутність підприємництва – це пошук та вивчення нових можливостей, характеристика поведінки, а не вид діяльності.

5. Підприємництво пов'язане з новаторством, а сам підприємець є сміливою людиною з оригінальним мисленням, яка добивається успішного впровадження нових ідей.

6. Підприємництву властива не тільки творча, пошукова функція, яка пов'язана з рівнем економічної свободи суб'єктів підприємницької діяльності, але й організаторська, яка виявляється в прийнятті підприємцем самостійного рішення про організацію власної справи, в її диверсифікації, у впровадженні внутрішнього підприємництва, у формуванні підприємницького стилю управління.

7. Підприємницька діяльність – це поєднання, комбінування трьох класичних факторів виробництва – землі, праці, капіталу.

8. Підприємницька діяльність – це поєднання, комбінування чотирьох факторів виробництва – землі, праці, капіталу, організації.

9. Це процес створення чогось нового, що має вартість. Підприємець – це людина, яка витрачає на це весь необхідний час та сили, бере на себе весь фінансовий, психологічний та соціальний ризик, отримуючи у нагороду гроші та задоволення досягнутим.

Автори:

1. А. Маршалл
2. А. Сміт
3. Ж.Б. Сей
4. Кемпбелл Р. Макконнелл, Стенли Л. Брю
5. П. Друкер
6. П. Самуельсон
7. Р. Барр
8. Р. Катільон
9. Р. Хізрич, М. Пітерс

Критично осмислити наведені визначення та запропонувати власне розуміння підприємництва в сучасних умовах.

Використовуючи класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД), визначити коди для таких видів діяльності:

1. Тиражування звуко-, відеозаписів і програмного забезпечення.
2. Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування.
3. Видавнича діяльність.
4. Виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм.

5. Спеціалізована діяльність із дизайну.
6. Діяльність фітнес-центрів.
7. Функціонування музеїв.
8. Діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг.
9. Індивідуальна мистецька діяльність.
10. Діяльність туристичних агентств.

Використовуючи класифікатор видів економічної діяльності, визначити види економічної діяльності (чи дозволено для груп єдиного податку) для таких кодів: 55.10; 58.11; 61.20; 64.92; 65.30; 73.20; 75.00; 79.11; 85.42; 96.02

Література: 1, 2, 3, 9, 10.

Завдання до самостійної роботи до теми 1.1

На основі опрацювання довідкових джерел визначити які характерні риси притаманні підприємництву як стилю та типу господарської поведінки.

Література: 1, 2, 3, 9, 10.

Тема 1.2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Семінарське заняття до теми 1.2 № 1

Мета: розглянути сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи, а також інструменти впливу держави на розвиток підприємництва.

1. Необхідність та сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи: адміністративні, правові, економічні. Прямі та непрямі методи регулювання.

2. Інструменти впливу держави на розвиток підприємництва: податкова політика, цінове та кредитно-грошове регулювання, амортизаційна політика, регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

3. Обмеження в підприємницькій діяльності. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація і сертифікація. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва.

Література: 2, 3, 15-19.

Завдання до самостійної роботи до теми 1.2

Розглянути державну підтримку підприємництва в умовах війни в Україні, механізм державної фінансової допомоги суб'єктам підприємництва.

Література: 2, 3, 15-19.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Модульний контроль є результатом вивчення тем модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної контрольної роботи.

Питання до модульної контрольної роботи:

1. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
2. Види господарської діяльності та їх класифікація.
3. Сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи.

Оцінюється від 0 до 4 балів. Критерії оцінювання:

- 4 бали – якщо розгорнуто, правильно та обґрунтовано дано відповіді на всі питання модульної контрольної роботи;
- 3 бали – якщо правильно дано відповіді на всі питання, але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- 2 бали – якщо відповідь здобувача є частковою (на більшість питань) та поверхневою, недостатньо аргументованою;
- 1 бал – якщо відповідь здобувача є частковою (на 1 питання);
- 0 балів – якщо здобувач не дав відповіді на жодне запитання модульної контрольної роботи.

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Тема 2.1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація до лекції 2.1.

Підприємницька ідея як конкретне цілісне знання про доцільність та можливість займатися певним видом підприємницької діяльності, а також чітке усвідомлення мети цієї діяльності, шляхів і способів її досягнення, знання про необхідні ресурси та шляхи їх одержання. Основні джерела підприємницької ідеї: нові тенденції на ринку, ненасиченість ринку, використання технічних розробок, нове використання наявних ресурсів тощо.

Вибір сфери діяльності. Вибір форми організації бізнесу. Визначення переваг створюваного підприємництва. Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів. Визначення конкурентоспроможності підприємництва. Вибір організаційно-правових форм господарювання. Пошук джерел фінансування. Обмеження в підприємстві. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії. Припинення діяльності підприємств.

План

1. Підприємницька ідея та її джерела. Вибір сфери діяльності. Вибір форми організації бізнесу.
2. Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів. Визначення конкурентоспроможності підприємництва.
3. Пошук джерел фінансування. Обмеження в підприємстві.
4. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії.

Практичне заняття до теми 2.1 № 1

Мета: навчити здобувачів аналітичному мисленню, вибирати та використовувати необхідний аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

Практичне завдання:

Здійсніть порівняння мікро-, малих, середніх і великих суб'єктів підприємницької діяльності. Характеристики оформити у вигляді таблиці. Для виконання завдання скористайтеся даними Державної служби статистики України (<https://www.ukrstat.gov.ua/>).

Література: 4, 5, 6, 20.

Практичне заняття до теми 2.1 №2

Мета: навчити здобувачів аналітичному мисленню, вмінню аналізувати практику підприємницької діяльності.

Практичне завдання:

Підготуйте характеристику будь-якого підприємства вашого регіону за таким планом:

- назва підприємства;
- організаційна правова-форма діяльності даного підприємства;
- цілі діяльності підприємства;
- об'єкти діяльності підприємства;
- ресурси, які використовує в своїй діяльності підприємство;
- характеристика стейкхолдерів (зацікавлених осіб) підприємства.

Література: 4, 5, 6, 20.

Завдання до самостійної роботи до теми 2.1

На основі наукових і додаткових джерел розглянути процедуру припинення діяльності підприємств.

Література: 4, 5, 6, 20.

Тема 2.2. МЕНЕДЖМЕНТ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Практичне заняття до теми 2.2 № 1

Мета: навчити здобувачів вмінню вирішувати завдання з практики підприємницької діяльності, здійснювати фінансове забезпечення організації.

Практичне завдання:

1. Банк надав підприємству кредит на суму 250000 грн. під 23% річних (за умови нарахування простого відсотка). Яка вартість користування кредитом буде нарахована підприємству за 4 місяці (121 день)?

2. Банк надав позику підприємству на суму 100000 грн. на 4 роки під 27% річних. Розрахувати загальну суму позики разом із нарахованими відсотками через 4 роки (у випадку складного відсотка).

3. Дати відповідь на запитання с. 130

URI: <http://elib.nakkkim.edu.ua/xmlui/handle/123456789/654>

Література: 3, 4, 9,10, 12.

Практичне заняття до теми 2.2 № 2

Мета: навчити здобувачів вмінню вирішувати завдання з практики підприємницької діяльності, ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення

Практичне завдання:

Поясніть значення та схему фінансово-кредитного підприємництва. Яким чином фінансово-кредитні посередники отримують прибуток від своєї діяльності? З якими ризиками зіштовхується фінансово-кредитна установа в своїй діяльності?

Які види кредитів використовуються в ринковій економіці? Який вид фінансування підприємства може бути альтернативою банківському кредиту?

Література: 3, 4, 9,10, 12.

Завдання до самостійної роботи до теми 2.2

Розглянути, які основні організаційно-економічні форми інноваційного підприємництва є в Україні

Література: 3, 4, 9,10, 12.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Модульний контроль є результатом вивчення тем модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної контрольної роботи.

Питання до модульної контрольної роботи:

1. Підприємницька ідея та її джерела.
2. Вибір сфери діяльності. Вибір форми організації бізнесу.
3. Визначення переваг створюваного підприємництва. Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів.

Оцінюється від 0 до 4 балів. Критерії оцінювання:

- 4 бали – якщо розгорнуто, правильно та обґрунтовано дано відповіді на всі питання модульної контрольної роботи;
- 3 бали – якщо правильно дано відповіді на всі питання, але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- 2 бали – якщо відповідь здобувача є частковою (на більшість питань) та поверхневою, недостатньо аргументованою;
- 1 бал – якщо відповідь здобувача є частковою (на 1 питання);
- 0 балів – якщо здобувач не дав відповіді на жодне запитання модульної контрольної роботи.

МОДУЛЬ 3. КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МЕТОДІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 3.1. РОЛЬ І МІСЦЕ КУЛЬТУРИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Анотація до лекції 3.1.

Сутність, види та елементи підприємницької культури. Стили керівництва: демократичний, ліберальний, автократичний. Норми і правила поведінки керівника. Методи і стилі розв'язання конфліктів. Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності. Основні методи впливу підприємця на підлеглих. Психологія підприємництва.

Місце і роль організаційної культури в антикризовому управлінні підприємством. Організаційна культура та стратегічна стійкість бізнесу: шляхи капіталізації «людського потенціалу». Процес формування складу учасників бізнесу. Критерії підбору команди учасників бізнесу. Бізнес-дизайн та його значення для підвищення бізнес-культури підприємства.

План

1. Сутність, види та елементи підприємницької культури.
2. Стили керівництва.
3. Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності.
4. Основні методи впливу підприємця на підлеглих. Психологія підприємництва.

Практичне заняття до теми 3.1 № 1

Мета: навчити здобувачів визначати елементи підприємницької культури, здатність діяти на основі етичних міркувань.

Практичне завдання:

Рольова гра «Етика ділової бесіди». Мета гри: сформувати навички етичної поведінки проведення бесіди з підлеглими. Завдання: у підгрупах по чотири–п'ять осіб проаналізуйте дві ситуації, придумайте їх завершення і продемонструйте перед усією групою свої варіанти розвитку даної ситуації.

Література: 7, 8, 13, 23, 24.

Завдання до самостійної роботи до теми 3.1

Опрацювати: *Восьмикутник балансу бізнес-культур*. Типологія культур у сфері підприємницької діяльності Л.Г.Хаєта. (Культура влади. Культура ролі та правил. Культура колегіальності. Культура великої сім'ї. Культура творчих команд. Культура зірок. Культура задач. Культура конкуренції.) Методика побудови восьмикутника балансу бізнес-культур. Сутнісна інтерпретація восьмикутника балансу бізнес-культур.

Література: 7, 8, 13, 23, 24.

Тема 3.2. БІЗНЕС-ДИЗАЙН В СТРАТЕГІЧНОМУ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

Практичне заняття до теми 3.2 № 1

Мета: визначити місію дизайну при формуванні бізнес-культури та його практичне застосування, планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

Практичне завдання:

На умовному прикладі колективно опрацювати інструменти створення іміджу компанії на ринку. Фірмовий стиль та його графічні інструменти. Торговельна марка. Наймінг. Кольори в бізнесі.

Література: 8, 13, 23, 24.

Практичне заняття до теми 3.2 № 2

Мета: навчити здобувачів практичним навичкам формування бізнес-дизайну.

Практичне завдання:

На умовному прикладі колективно опрацювати: WEB-дизайн. Інтернет-підтримка бізнесу. Компоненти web-системи, web-сайт. Стандартний набір для створення повноцінного Інтернет-представництва. Особливості організації та структурні елементи web-систем: “Інтернет-офіс”, “Інтернет-магазин”, “Інтернет-видання”, “Інтернет-візитка”. Додаткові можливості сайту. Поняття баннеропоказу та технологія проведення Інтернет-презентацій.

Література: 8, 13, 23, 24.

Завдання до самостійної роботи до теми 3.2

Визначити економічне обґрунтування створення та оновлення бізнес-дизайну фірми. Традиційні та евристичні методи бізнес-дизайну.

Література: 8, 13, 23, 24.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Модульний контроль є результатом вивчення тем модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної контрольної роботи.

Питання до модульної контрольної роботи:

1. Сутність, види та елементи підприємницької культури.
2. Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності.
3. Бізнес-дизайн та його значення для підвищення бізнес-культури підприємства.

Оцінюється від 0 до 4 балів. Критерії оцінювання:

- 4 бали – якщо розгорнуто, правильно та обґрунтовано дано відповіді на всі питання модульної контрольної роботи;
- 3 бали – якщо правильно дано відповіді на всі питання, але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- 2 бали – якщо відповідь здобувача є частковою (на більшість питань) та поверхневою, недостатньо аргументованою;
- 1 бал – якщо відповідь здобувача є частковою (на 1 питання);
- 0 балів – якщо здобувач не дав відповіді на жодне запитання модульної контрольної роботи.

МОДУЛЬ 4. ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Тема 4.1. ПЕРЕДУМОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЕЛЕМЕНТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація до лекції 4.1.

Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища. Інфраструктура підприємництва. Функції і моделі підприємництва. Правова база підприємництва.

Рівень добробуту підприємницького середовища: володіння правом власності на засоби виробництва, результати діяльності і дохід; рівень розвитку ринково-конкурентного режиму господарювання; володіння визначеними правами і свободами при виборі господарської діяльності, джерела фінансування, організація керівництвом і збутом; позитивний психологічний клімат населення.

Проблематика впливу підприємницького середовища на розвиток малого бізнесу.

План

1. Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища.
2. Рівень добробуту підприємницького середовища.
3. Проблематика впливу підприємницького середовища на розвиток малого бізнесу.

Практичне заняття до теми 4.1

Мета: сформувані у здобувачів навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах.

Практичне завдання:

1. Визначте частоту підприємницького ризику, пов'язаного із втратою потенційної можливості отримання прибутку, якщо кількість господарських угод протягом року становила 1579, з них прибуткових 974.
2. Підприємство, яке реалізує товар за кордон за іноземну валюту, продало обладнання на суму 300 тис. дол. На момент відвантаження обмінний курс

долар/фунт стерлінгів був 1,2 дол. за 1 фунт стерлінгів. Операція була оплачена через три місяці, коли курс становив 1,23 дол. за 1 фунт стерлінгів. Яких втрат зазнало підприємство?

Література: 5, 12, 13, 17, 18.

Завдання до самостійної роботи до теми 4.1

Розкрийте зміст методів управління ризиком: уникнення, попередження та прийняття ризику. Опрацюйте сутність кількісного аналізу ризику.

Література: 5, 12, 13, 17, 18.

ТЕМА 4.2. ІНФРАСТРУКТУРА ПІДПРИЄМНИЦТВА. ФУНКЦІЇ І МОДЕЛІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Семінарське заняття до теми 4.2 № 1

Мета: сформувані у здобувачів розуміння ознак, функцій та моделей підприємництва.

1. Інфраструктура підприємництва.
2. Ресурсна, організаційна та творча функції підприємництва.
3. Класична модель підприємництва
4. Інноваційна модель підприємництва.

Література: 3, 4, 5, 23, 24.

Практичне заняття до теми 4.2 № 1

Мета: сформувані у здобувачів здатність до управління організацією та її розвитком, вміння формулювати власну бізнес-ідею та обґрунтовувати її.

Практичне завдання:

Сформулюйте власну бізнес-ідею. Обґрунтуйте її доцільність і придумайте назву бізнесу. Опишіть споживачів Вашого продукту (послуги) та існуючих конкурентів. Придумайте слоган і логотип для Вашого бізнесу.

Література: 3, 4, 5, 23, 24.

Практичне заняття до теми 4.2 № 2

Мета: сформувані у здобувачів здатність генерувати нові ідеї, працювати з власною фантазією та уявою на реалізацію власної бізнес-ідеї.

Практичне завдання:

Молода ініціативна група вирішила створити власний бізнес в кондитерському напрямку маючи напроцуд оригінальний рецепт кокосового печива у формі кулі. Оскільки при формуванні бізнес-ідеї було визначено, що їх бізнес буде спрямовано безпосередньо на діток постала проблема відповідного оформлення печива та його упаковки, а саме: печива в формі кулі повинні перетворитися в картинку, яка наноситься на упаковку. Уявіть себе на місце

власників бізнесу (маркетологів) і спробуйте придумати якомога більше число картинок, в котрих зустрічається куля, наприклад, м'яч для регбі, сонце тощо; щоб представити логотип на упаковку.

Література: 3, 4, 5, 23, 24.

Завдання до самостійної роботи до теми 4.2

Визначити які можливі джерела фінансування бізнес-ідеї визначають в економічній літературі?

Література: 3, 4, 5, 23, 24.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4

Модульний контроль є результатом вивчення тем модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної контрольної роботи.

Питання до модульної контрольної роботи:

1. Інфраструктура підприємництва.
2. Ресурсна, організаційна та творча функції підприємництва.
3. Бізнес-ідея, джерела фінансування.

Оцінюється від 0 до 4 балів. Критерії оцінювання:

- 4 бали – якщо розгорнуто, правильно та обґрунтовано дано відповіді на всі питання модульної контрольної роботи;
- 3 бали – якщо правильно дано відповіді на всі питання, але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- 2 бали – якщо відповідь здобувача є частковою (на більшість питань) та поверхневою, недостатньо аргументованою;
- 1 бал – якщо відповідь здобувача є частковою (на 1 питання);
- 0 балів – якщо здобувач не дав відповіді на жодне запитання модульної контрольної роботи.

МОДУЛЬ 5. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Тема 5.1. МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ

Анотація до лекції 5.1.

Сутність малого підприємництва. Мета створення малого бізнесу: отримання прибутку та/або самореалізація. Характерні риси малого бізнесу: відносно невеликі розміри, обмежена кількість людей, обмежений обіг капіталу, локальний район операцій і конкретний напрям роботи.

Функції та особливості малого підприємництва. Розвиток малого підприємництва в Україні. Суб'єкти малого підприємництва. Державна підтримка малого бізнесу. Єдиний податок.

Функції малого підприємництва в економіці країни. Основні напрямки державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні. Підтримка та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в країнах ЄС.

План

1. Сутність малого підприємництва, функції.
2. Основні напрямки державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні.
3. Підтримка та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в країнах ЄС.

Практичне заняття до теми 5.1

Мета: сформувані у здобувачів навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

Практичне завдання:

1. Громадянин Черкасов І.І. здійснює безпосередню, самостійну, систематичну на власний ризик діяльність з надання посередницьких послуг з метою отримання прибутку. Чи є Черкасов І.І. суб'єктом господарського права і веде підприємницьку діяльність? Обґрунтуйте свою відповідь посилаючись на положення чинного законодавства.

2. Мале підприємство має капітал у розмірі 100 тис. грн. Воно може вкласти кошти на депозит за процентною ставкою у розмірі 25% річних, або вкладати їх щоквартально під 24% річних. На підставі наведених даних необхідно визначити розмір капіталу і доходу, які одержить мале підприємство через рік у кожному з двох варіантів. Установіть, який варіант укладання коштів прийнятніший для малого підприємства.

3. Використовуючи нормативну базу, визначити за яких умов суб'єкт малого підприємництва – фізична особа може перейти на сплату єдиного податку?

Література: 2, 4, 5, 16–19.

Завдання до самостійної роботи до теми 5.1

Проаналізувати як адаптується та функціонує малий бізнес в кризових умовах, в умовах війни.

Література: 2, 4, 5, 16–19.

Тема 5.2. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Семінарське заняття до теми 5.2

Мета: розглянути систему підтримки підприємництва, виділити національні пріоритети.

1. Вдосконалення ринкової інфраструктури та інфраструктури, що сприятиме розвитку малого бізнесу.

2. Запровадження дієвої та ефективної системи пільг, розповсюджених на суб'єктів малого бізнесу.

3. Вдосконалення діючої спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності.

4. Фінансова, зокрема кредитна підтримка суб'єктів малого підприємництва.

5. Залучення представників малого бізнесу до реалізації наукових, технічних, соціальних, економічних програм, здійснення організація поставок продукції (робіт, послуг) на державні та регіональні потреби.

Література: 2, 4, 5, 16–19.

Завдання до самостійної роботи до теми 5.2

Розглянути роль підприємництва у досягненні цілей сталого розвитку.

Література: 2, 4, 5, 16–19.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 5

Модульний контроль є результатом вивчення тем модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю і виконання модульної контрольної роботи.

Питання до модульної контрольної роботи:

1. Розвиток малого підприємництва в Україні.

2. Основні напрямки державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні.

3. Кредитна підтримка суб'єктів малого підприємництва

Оцінюється від 0 до 4 балів. Критерії оцінювання:

- 4 бали – якщо розгорнуто, правильно та обґрунтовано дано відповіді на всі питання модульної контрольної роботи;
- 3 бали – якщо правильно дано відповіді на всі питання, але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- 2 бали – якщо відповідь здобувача є частковою (на більшість питань) та поверхневою, недостатньо аргументованою;
- 1 бал – якщо відповідь здобувача є частковою (на 1 питання);
- 0 балів – якщо здобувач не дав відповіді на жодне запитання модульної контрольної роботи.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)				
			1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль	5 модуль
1	Відвідування лекцій та участь в аудиторній роботі (участь у дискусії, обговоренні теми лекції)	1	1*1=1	1*1=1	1*1=1	1*1=1	1*1=1
2	Участь у семінарських заняттях (усна відповідь, презентація)	4	1*4=4	-	-	1*4=4	1*4=4
3	Практичні заняття (підготовка проекту, презентації на задану тему та інше)	4	1*4=4	4*4=16	3*4=12	3*4=12	1*4=4
4	Модульна контрольна робота	4	1*4=4	1*4=4	1*4=4	1*4=4	1*4=4
	Усього за модуль		13	21	17	21	13
	Залік		15				
	Разом по дисципліні		13+21+17+21+13+15=100 балів				

Питання до заліку

1. Роль підприємництва в суспільстві.
2. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
3. Види господарської діяльності та їх класифікація.
4. Засади підприємницької діяльності
5. Підприємницька ідея та її джерела.
6. Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів.
7. Визначення конкурентоспроможності підприємництва.
8. Пошук джерел фінансування. Обмеження в підприємстві.
9. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії.
10. Психологія підприємництва.
11. Місце і роль організаційної культури в антикризовому управлінні підприємством.

12. Організаційна культура та стратегічна стійкість бізнесу: шляхи капіталізації «людського потенціалу».
13. Процес формування складу учасників бізнесу.
14. Критерії підбору команди учасників бізнесу.
15. Бізнес-дизайн та його значення для підвищення бізнес-культури підприємства.
16. Сутність, види та елементи підприємницької культури.
17. Стилi керівництва.
18. Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності.
19. Основні методи впливу підприємця на підлеглих.
20. Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища.
21. Рівень добробуту підприємницького середовища.
22. Проблематика впливу підприємницького середовища на розвиток малого бізнесу.
23. Вибір форми організації бізнесу.
24. Ризики в підприємстві.
25. Інфраструктура підприємництва.
26. Функції і моделі підприємництва.
27. Правова база підприємництва.
28. Рівень добробуту підприємницького середовища.
29. Проблематика впливу підприємницького середовища на розвиток малого бізнесу.
30. Сутність малого підприємництва.
31. Функції та особливості малого підприємництва.
32. Розвиток малого підприємництва в Україні.
33. Суб'єкти малого підприємництва.
34. Державна підтримка малого бізнесу.
35. Функції малого підприємництва в економіці країни.
36. Основні напрямки державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні.
37. Підтримка та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в країнах ЄС.

ВИМОГИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

Для письмових робіт: обсяг 3 повні сторінки тексту + ілюстрації. Шрифт – Times New Roman 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Поля всі – 2 см. Абзац – 1,25.

Структура вихідних даних: прізвище, ім'я / Курс, група / Назва дисципліни / дата виконання письмової роботи.

Тема дослідження – великими літерами по центру стрінки.

Структура роботи: Актуальність теми дослідження / Аналіз досліджень і публікацій / Мета дослідження / Виклад основного матеріалу / Наукова новизна / Висновки.

Список використаних джерел укладається за алфавітом та оформлюється згідно з вимогами Національного стандарту України ДСТУ 8302-2015.

Критерії оцінювання практичного заняття: максимально – 4 бала.

Здобувач виконує роботу на основі використання предметних, розумових, загальнонавчальних завдань, із застосуванням набутих знань з предмету. Робота виконана згідно вимог, чітко структурована, тема розкрита логічно і послідовно в повному обсязі – 4 бала.

Здобувач виконує роботу на основі використання предметних, розумових, загальнонавчальних завдань, із застосуванням набутих знань з предмету. Робота виконана згідно вимог, чітко структурована, тема розкрита достатньою мірою – 3 бала.

Здобувач виконує роботу на основі використання предметних, розумових, загальнонавчальних завдань, із застосуванням набутих знань з предмету. Робота виконана згідно вимог, тема розкрита частково – 2 бала.

Здобувач виконує роботу на основі використання предметних, розумових, загальнонавчальних завдань, із застосуванням набутих знань з предмету. Робота виконана без дотримання вимог, не структурована, тема розкрита частково – 1 бал.

Здобувач не виконав роботу – 0 балів.

Семінарське заняття.

Критерії оцінювання семінарського заняття: максимально – 4 бала.

Здобувач відпрацьовує семінарське заняття на основі використання предметних, розумових, загальнонавчальних завдань, із застосуванням набутих знань з предмету; потребує стимулювання з боку викладача – 2–3 бала.

Здобувач здатний самостійно й досить адекватно застосовувати набуті знання. Доповідь здобувача на семінарському занятті має логічну довершеність і цілісність. Він вміє виокремлювати головне та другорядне. Самостійно й адекватно застосовує знання. Доповіді властива повнота, глибина, гнучкість, системність. У здобувача сформовані предметні уміння і навички. На високому рівні володіє розумовими операціями: аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування, класифікації, узагальнення. Виразне позитивне і досить зацікавлене ставлення до навчання. Доповідь здобувача демонструє досвід його творчої діяльності (уміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези), самостійність суджень – 4 бала.

Презентація.

Загальний обсяг презентації – 5–7 слайдів. Перший слайд має містити такі інформацію: прізвище, ім'я / Курс, група / Назва дисципліни / дата виконання / Тема дослідження. Останній слайд – список використаних джерел укладається за алфавітом та оформлюється згідно з вимогами Національного стандарту України ДСТУ 8302-2015. Інші слайди мають розкривати тему дослідження. Слайди мають містити текст та можуть містити ілюстрації, графіки та ін. Шрифт – Times New Roman 16, міжрядковий інтервал – 1,25.

Доповідь до презентації – 7–8 хв.

Критерії оцінювання презентації – максимально - 4 бали.

Здобувач виконує презентацію на основі використання предметних, розумових, загальнонавчальних завдань, із застосуванням набутих знань з предмету; потребує стимулювання з боку викладача – 1 бал.

Здобувач виконує презентацію на основі використання більшої частини обсягу навчального матеріалу. Обґрунтовано і цілісно презентує навчальний матеріал – 2–3 бала.

Здобувач здатний самостійно й досить адекватно застосовувати набуті знання. Презентація здобувача має логічну довершеність і цілісність. Вміє виокремлювати головне та другорядне. Роботі властива повнота, глибина, гнучкість, системність. Презентація здобувача демонструє досвід його творчої діяльності (уміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези), самостійність суджень – 4 бала.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА

Відповідь здобувача оцінюється на:

- **Оцінку А (90-100)** – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
 - здобувач виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
 - відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить власні висновки та узагальнення;
 - застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
 - володіє навичками івент-аналізу масових та елітарних практик;
 - розуміє можливості сучасних наукових методів та володіє цими методами на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків.
- **Оцінку В (82-89)** – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
 - здобувач виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
 - відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить певні узагальнення;
 - але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
 - наявні незначні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку С (74-81)** – якщо правильно викладено матеріал:
 - відображає знання термінів, логічно формулює відповідь, але наявні незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
 - наявні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку D (64-73)** – якщо відповідь здобувач є поверхневою, недостатньо аргументованою:
 - є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
 - є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
 - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;

- не містить посилань на літературу;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;
- **Оцінку E (60-63)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою:
 - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
 - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- **Оцінку FX (35-59)** – якщо здобувач не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною:
 - не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у здобувача чи їх безсистемність та поверховість;
 - не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу ситуацій; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.
- **Оцінку F (1-34)** – якщо здобувач не відвідував заняття, не відпрацював їх, не виявляв бажання пізнавати навчальну дисципліну.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. Воробйова Н.П. Деякі аспекти розвитку підприємницької діяльності туристичних підприємств України // Науковий журнал «Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку» Київ № 5, 2020. С. 40–50 URL: <https://doi.org/10.33813/2224-1213.23.2020.11>
2. Гаєвська Л.М., Марченко О.І. Підприємницька діяльність: підруч. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 500 с.
3. Гонтарева І. В. Підприємництво : підруч. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 392 с.
4. Мохонько Г.А. Організація підприємницької діяльності: навч. посіб.. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 61 с
5. Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник. Алексєєва С.В., Базиль Л.О., Байдулін В. Б та ін.. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
6. Основи підприємництва : підруч. [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 492 с.
7. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнескультури : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
8. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум : навч. посіб / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с.
9. Drucker P. F. The Practice of Management. New-York: HarperCollins, 2010. 416 p.
10. Fayol H. General and Industrial Management. Connecticut: Martino Fine Books, 2013. 140 p.

Допоміжна література

11. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2018. 504 с.
12. Левченко Л. В. Гроші та кредит : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 224 с.
URI: <http://elib.nakkkim.edu.ua/xmlui/handle/123456789/654>
13. Орлова К. Є. Управління бізнесом : підруч. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2019. 319 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

15. Верховна рада України: <http://www.rada.gov.ua/>
16. URI: <http://elib.nakkkim.edu.ua/xmlui/handle/123456789/654>
16. Господарський кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
17. Податковий Кодекс України// Режим доступу <http://sts.gov.ua/nk/>
18. Державна регуляторна служба: <https://www.drs.gov.ua/>
19. База нормативно-правових актів: <http://www.liga.net>

20. Державної служби статистики України (<https://www.ukrstat.gov.ua/>).
21. Науково-технічна бібліотека НАУ: <http://www.lib.nau.edu.ua/main/>
22. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
23. Ліга сміливих: успішні підприємці України до 25. // Режим доступу
<https://actfast.pro/bilshe/pronas/novina10.html>
24. Мельничук І. 10 найкращих підкастів про підприємництво і бізнес // Режим доступу <https://mbusinesspartner.com.ua/business-podcasts>